B. C. D.

DISSERTATIO HISTORICO IVRIDICA

DE

VRBANO BENEFICIO

Vom

Bürger-Lehn

QVAM

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO

SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

DOMINO

GVILIELMO HENRIC

DVCE SAXONIAE IVLIACI CLIVIAE MONTIVM ANGARIAE

WESTPHALIAE ET RELIQVA

ILLVSTRI IVRECONSVLTORVM ORDINE

PERMITTENTE

PRAESIDE

GOTTLIEB STVRMIO

PHIL. ET I. V. D.

PVBLICE DEFENDET

RESPONDENS

LVDOVICVS FRIDERICVS COBERVS

ALTENBVRGICVS PHIL. ET L. I. CVLT.

DIE IVLII A. O. R. M DCC XXVI.

IENAE LITTERIS MVLLERIANIS.

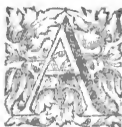
139

SERENISSIMO PRINCIPI
AC DOMINO
DOMINO
FRIDERICO
DVCI SAXONIAE IVLIACI CLIVIAE
MONTIVM ANGARIAE VVESTPHALIAE
LANDGRAVIO THVRINGIAE MARCHIONI MISNIAE
PRINCIPVM DIGNITATIS COMITI HENNEBERGIAE
COMITI MARCAE ET RAVENSBERGAE
DYNASTAE RAVENSTENII
AC TONNAE

**DOMINO MEO
CLEMENTISSIMO.**

140

SERENISSIME PRINCEPS
DOMINE CLEMENTISSIME

Duentus TVVS omnibus ditionis Altenburgensis ciuibus maximum attulit gaudium, quod & verbis & ipso opere declarant, & mox declarabunt euidentius. Auidissime enim exspectant TVVM natalem, quem felicissimis auspiciis redeuntem celebrare licebit. Inter publicam hanc laetitiam omnes ministri priuata pie-

pietate TIBI, PRINCEPS CLEMENTISSIME, gratulabuntur: ſacerdotes vota priorum annorum nuncupata laeti perſoluent, precaturi DEVM immortalem, vt TIBI, & per TE reipublicae omnia proſpera, id eſt, digna TVO ſeculo, contingant. Omnes denique ciues tripudia ſua oſtendent, dum exoptatiſſimo illo die ὀρνιθοτοξοβολίαν, quam Graeci vocant, agentes, auem in ſublimi pertica erectam globulis petent. Ad ſummam: omnes ac ſinguli, quibus incredibili TVA indulgentia frui contingit, hoc TVO natali mirifice laetabuntur, omnigenam proſperitatem TIBI adprecaturi. Quod quum & meum eſſe ſentio, qui ſub TVO, PRINCEPS CLEMENTISSIME, tegmine acquieſco, tum gaudium illud, quo agere diem illum decet, praecipio, & deuotiſſima, qua fas eſt, mente vota pro ſalute TVA ciuibus TVIS tam neceſſaria nuncupo. TV enim, SERENISSIME PRINCEPS, vnicus poſt DEVM ſalutis meae auctor es & defenſor. Itaque TIBI me meaque ſtudia vnice conſecro, haud ignarus, quanta benignitate, & quam inuſitata clementia, a TE, OPTIME PATRIAE PATER, bonarum litterarum amantes beentur & ornentur. Qua ſpe fretus, ad TE, PRINCEPS CLEMENTISSIME, accedo, & ad TVOS pedes qualemcunque hanc depono diſſertationem, & olim pauperes farre pio & ſaliente mica ſuperos ſibi conciliaſ-

ciliasse, opportune forte recordatus. Proinde illam, PATRIAE PATER CLEMENTISSIME, adspectu TVO beare haud dedignaberis. Seruet TE, veras easque vnicas ciuium TVORVM delicias, DEVS quam diutissime, adsit in gubernaculis TVIS, vt omnia, quae facis, quaeque facies in posterum, TIBI, cuius salute communis continetur salus, prospere cedant.

SERENISSIME PRINCEPS,

SERENISSIMI NOMINIS TVI

humillimus seruus

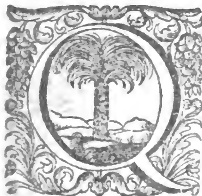
LVD. FRIDERIC. COBERVS.

DISSER-

DISSERTATIONIS
DE
VRBANO BENEFICIO.

§. I.

Vam arduum ſit ad interiora Iurisprudentiae feudalis adyta penetrare, nemo, niſi qui vltimis labris ſaltim iſtam attigit, ignorat. Nam Stryckianum examen aut Longobardorum placita addidiciſſe, non ſufficit, ſed patria iura delibaſſe iuuat. Aſt bone DEus Herculeum dum hocce meditor, mihi imaginor biuium, altera pars praebet latam viam, aſperam altera, illam plurimi ſectantur, qui putant inter ſomnia hauriri poſſe Iuris feudalis dogmata, a Doctoribus, delicias quærentibus in libellis quorum ſingulos paragraphos in notulis, inſulſis interdum, emendare coguntur; aſperam autem auerſantur

tur

142

tur plurimi, paucissimi quaerunt, ob labores grauissimos & arduos. Quodsi enim saltim nobis mens est Ius Feudale Germaniae, ex antiquitatibus hauriendi, quantae obscuritatis tenebrae sunt discutiendae, partim ex obsoleta lingua, partim ex nimio breuitatis compilatorum studio, partim ex defectu scriptorum rem clare exponentium &c. promanantes. A prima igitur iuuentute in id enitendum est, vt labori isto grauissimo adsuescamus, & cognitione antiquitatum Germanicarum, quantum barbaries priorum temporum permittit, imbuamur, vt si facultas detur, ad ipsum culmen adscendere possimus. Hinc, primus, ni fallor, speciminis loco, quantum in iuuentute, ad studia altiora destinata, in antiquitatibus patriae profecerim, dissertationem de feudis vrbanis, Tibi, B. L. offero.

§. II.

Antequam ad ipsam rem adgredior, more eorum, qui non sublesto studio res tractant, diuisiones & definitiones praemittam, vt, quae mens mea sit, postea recte cognoscatur. Varias feudorum diuisiones nemo, nisi qui Coccejii hypomnemata, ob acumen, quod plurimi non ferre possunt, adspernatur, nescit; magno enim studio vir ille Illustris eas collegit. Quas inter scopum nostrum imprimis ferit ea, quae feuda in regalia & non regalia dissecat, haecce autem iterum in nobilia vel plebeia. Plebeia autem commodissime nouam admittunt diuisionem, scilicet in feuda Ciuium & Rusticorum. Gemeine Bürger und Bauer-Lehne *Cocc. Hyp. Feud. tit. 3. §. 17.* *Feuda* autem ciuium *s. Vrbana*, de quibus disquirimus, *sunt, vbi Vasallus de praedio vrbano est inuestitus, vt perpetuo in ciuitate seu vrbe maneat, eamque tempore necessitatus pro*

virili

virili defendat, nec non domino suo adsistat, in iudicio circa feuda urbana instituto.

§. III.

Feudum vrbanum ideo nomino, ne ab antiquo Auctoris veteris de beneficiis loquendi more recedam. Alias enim etiam Feudum burgense in I. F. Saxonico (a) & Alemannico (b) vocatur, & germanice ein Burg-Lehn. Olim enim vrbes etiam Bürgen vocabantur, vnde ciues: Bürger. Hodie autem distinctio est inter vrbem einer Stadt, & Burgum s. Castrum einer Burg, quanquam quae de feudis Burgensibus loquuntur dicta I. Feudalia, etiam hodie intelligenda sunt de feudis vrbanis. Nam castrense feudum, quod hodie datur ad defendendum castrum, idem est ac olim apud Longobardos Feudum Guardiae (c) & vocatur in literis inuestiturarum Burg-Lehn, ad differentiam des Bürger-Lehns, quanquam Doctores res confundunt ob non intellectos textus I. F. Saxonici, & Alemannici. *vid. Cocc. hyp. I. F. tit. 3. §. 50. n. 3. & not. t.* Differunt autem potissimum obiecto, hoc enim datur ad defendendas vrbes vti ex *def.* §. 2. patet, illud ad custodienda & defendenda castra. Hoc ad heredes transit, illud regulariter saltim est annuum. *1. F. 2. & 4.* plures differentias in sequentibus videbimus. In hoc tamen conueniunt, quod vtrumque sit conditionatum. Vtrumque differt a feudo castri, vbi quis castrum aliquod in feudum accepit, nam illa sunt conditionata, hoc autem est Feudum proprium, quippe de quo cuiuscunque generis seruitia praestantur, imo est & nobile, vide *1. F. 4. §. 3. & 4.* Germanice etiam vocatur ein Burg-Lehn *Cocc. c.l. not. u.* Ab hisce omnibus differt feudum Burgimagistri, feudum plebeium & quidem rusticum ein

B Bauers

143

Bauer-Lehn, & est vbi Scultetus i. Burgimagister inuestitur munere publico in rusticos. Ideo autem vocatur Burgimagistri feudum, quia rustici in Alemannia & a Rheni accolis vocantur Bürger, ideo & eorum Scultetus, Bürgermeister *Schilt. Comm. ad Cod. Feud. Al. c. 151. Eiusd. I. P. p. 1. L. 1. tit. 6. §. 3.* Quare quia in Saxonia rustici, Bauern vocitantur, Compilator Saxonici Iuris Feudalis *c. 78.* eos nominat Burmeister, & eorum feuda: Ge-burmeisterschafft (d).

(a) *c. 72. seqq.* vnde ille qui versionem adiecit latinam, non accurate locutus est, dum Burglehn feudum Castrense nominat. Nam diuersa haec esse *§. praec.* monstrat. *vid. praef. Ludouici ad I. F. Sax. §. 9. & 16.*

(b) *c. 156. seqq.* Eundem errorem errat Schilter in versione sua, quem *not. praec.* notauimus.

(c) Consentit mecum *Ill. Thomas. in Select. feud. §. 44. de vsu libri Vet. de Benef. & Beyer. Del. I. F. c. 3. pos. 72. 73.*

(d) Aliud feudum etiam est Castellaniae, quod Schilterus confudit cum feudo castrensi. Nam per hocce accipit aliquis officium aulicum, & si pecunia salarii loco accedit, conuenit cum feudis soldatae.

§. IV.

In definitione dixi, prædia vrbana in feudum vrbanum dari. Quid est igitur praedium vrbanum? Ex iure ciuili facilis est Responsio, ibi enim satis clare demonstrat Imperator *§. 1. I. de Seru. praed.* omnia aedificia esse praedia vrbana, & sic tollit vna litura omnes antiquorum ICtorum contentiones, quae in Pandectis reperiuntur (a). In nostra autem definitione praedium vrbanum aestimatur ex fine; omnia igitur praedia quae in eum finem dantur, vt accipiens vrbem custodiat, vrbana praedia vocamus, siue sint aedificia, siue sint alia immobilia (b). Nam quanquam expressis verbis in legibus antiquis constitu-

ſtitutum non eſt, quid accipiant in feudum ciues, ex circumſtantiis tamen colligere licet, nihil aliud fuiſſe quam aedificia & quidem frequentiſſime, vel area ſaltim ſuper quam deinde aedificia exſtruebant, vel alia praedia immobilia. Nam ciues vrbici erant liberti vel ex illis prognati, & ſibi victum & amictum quaerebant operibus mechanicis, & defendebant vrbes, igitur agriculturae ruſticorum, aut nobilium officiis operam dare haud poterant, nec quoad poſteriora haecce valebant *vid. inf.* §. *11. n. 6.* Hinc credibile non eſt, vt Dominus eorum directus eiusmodi eis feuda dederit, quorum cura vel ab operibus ſuis conficiendis mechanicis, vel a defenſione vrbis abſtraherentur. Imo *Wittekind infra* §. *12.* citatus expreſſe dicit, quod vrbani milites ſ. ciues agriculturae curam nullam ex inſtituto Henrici Aucupis habere debuiſſent. Confirmare etiam noſtram opinionem videtur, quod ſcil. plerumque aedificia in feudum vrbanum data ſint, Auctor vetus de beneficiis §. *9. p. 165.* & *Ius Feud. Sax. c. 73. p. 250. edit. Ludou. nec non p. 251.* ob verba: oder ob er auf der Burg da er Bürger inne iſt etwas Arges thut. Vbi videmus (1) quod ciuis non vt ſubditus puniatur, ſed vt vaſallus, (2) quod in vrbe puniatur, quia ciuis ibi eſt, h. e. habitat ibi tanquam vaſallus. vid. & *A. V. de beneficiis* §. *5.* & *7.* Meamque de aedificiis vrbanis fouiſſe opinionem Zobelium, patet ex eius verſione, vbi ſaepe numero poſt verba: ein Burglehn, inſperſit verba: Das ein Mann auf ſeiner Burg hat, quanquam in fontibus non reperiantur: e. g. *c. 72. p. 239,* ita dicit Zobel. Ein Burg-Lehn das ein Mann auf einer Burg hat mag er einen andern nicht verleihen noch auflaſſen, cum haecce non adiecerat Reppchouius. *Ib. p. 241.* Schweren muß aber der Mann, daß er es

 nicht

144

nicht gewust habe, da ihnder Herr den Burgsitz leihet, daß sein Gut ein Burglehn gewesen, vbi iterum in fonte verba: Den Burgsitz, non inueniuntur.

(a) Nam eorum errori non suffragor qui putant Institutiones ex Pandectis esse transsumtas. Veritati igitur cedens adfirmo ex mente Imperatoris, Institutiones neutiquam Compendium pandectarum esse, *sed illas separatim collectas esse*, non ex ff. sed *ex libris, quos veteres composuerunt, qui prima legum argumenta continebant, & institutiones vocabantur, vid. Const. Tanta. de conf. Dig. §. 11.* Et Talpa coeciores sunt qui Institutiones praelegunt & non vident vnde collectae sint, cum tamen ipse Imperator id dicat *§. 6. prooem. I.* Quod autem Imperator corrigat & componat in Institutionibus dissensus in pandectis relatos, patet ex c. §. const. tanta; *Admonuimus*, inquit Legislator, *eos, vt memores etiam nostrarum fiant Constitutionum, quas pro emendatione Iuris promulgauimus & in confectione* INSTITVTIONVM ETIAM EADEM EMENDATIONE PONERE *non inueniantur, vt sit manifestum, & quid antea vacillabat, & quod postea in stabilitatem redactum est.* & hoc vult etiam *§. 4. & 5. prooem. I.* Hinc fluit, quod Pandectae vbi Institutionibus contrariantur, neutiquam ve L. L. valeant. Exempla habes, praeter id in §. supra adductum, *§. 25. I. de R. D. §. 14. I. de legatis &c.*

(b) Hoc adserto dissentio a duobus viris Illustribus, nempe a Schiltero, cui nec Illustr. Thomasius suffragatur, & illustri Thomasio ipso, ille feudum vrbanum etiam in annua quantitate putat constitisse, *comment. ad I. F. Al. c. 136.* Nam hac adsertione feudum soldatae aut cauenae aut camerae confunditur cum feudo vrbano. Thomas. de vsu libri vet. de benef. in Select. feud. §. 15. Nec obstant mihi chartae ibi exhibitae; Loquuntur enim de feudo Castellaniae *vid. §. 3. not. d.* Nec me dimouet charta quam ex *Freheri orig. Palat.* adfert *Ill. Struu. in Hist. Iuris c. 8. §. 7. not. 5.* Nam satis clare inde demonstrari potest, quod ibi sermo sit de feudo guardiae, imprimis cum & sibi prospexerit ibi Vasallus, ne ex arbitrio domini reuocetur, sed ex felo-

nia.

nia. Hic autem putat feuda vrbana ſola aedificia vrbana fuiſſe *c. l. §. 44.* cum tamen grauiſſime obſtarent textus Iuris Feudalis Saxonici & Alemannici *vid. infr. §. 8. ſeqq.*

§. V.

Nec obſtant mihi, dum aedificia aut aream ad aedificandum in feudum datam eſſe dixi, textus alias ſatis ſpecioſi. Textus eſt primus in *I. F. Sax. c. 72.* Verleihet ein Burgherr ſeine Burgk einem andern gantz hinweg (a), oder läſt er ſie einen auf, der nicht ſeines Genoſſens iſt, die Burgmanne ſeynd nicht pflichtig, ihre Burgſitze von dieſem zu empfahen, noch auch mit dem Burg-Lehen an ihm zu folgen, ſondern ſie ſollen es behalten, als vor ihr recht Lehen, von dem ſie es zuvor gehabt haben, oder ſie ſollen damit folgen an den Herrn, dem es ihr Herr aufgelaſſen hat, als vor ihr recht Lehen. Und ihr Gebäude auf der Burgk ſoll man ihnen bezahlen, ob ſie auf der Burgk nicht länger wolten bleiben. Ex hoc textu forſitan aliquis ſequentia dubia necteret. (1) Quomodo fieri poſſet, vt aedificia ciuium non ad eum pertineant cui ſit vrbs ? expreſſe enim dicitur : Die Burgmanne ſind nicht pflichtig ihre Burgſitze von dieſem zu empfahen u. ſ. w. (2) Clariſſimis verbis demonſtratur, quod feuda vrbana retineant Vaſalli, etſi aedificia ſua aut tollant, aut vendant Domino. Reſpondeo. Primum argumentum plane eſt impertinens, ex hoc textu enim non probatur, quod ille qui accepit vrbem, retineat, ciues autem pertineant ad Dominum priorem, (b) ſed textus hic ſuauiter conſpirat cum nexu Iuris feudalis reliqui, vbi diſcimus: quod dominus & Vaſallus regulariter teneantur ad paria. Quodſi Vaſallus feudum ſuum ſine conſenſu Domini alienat, nihil agit, perditque illud propter feloniam. Igitur & Dominus inuito Vaſallo Dominium ſuum directum alienare non poteſt, etſi non

B 3 cadat

145

cadat dominio, contractus tamen est nullus, nisi Vasalli nihil intersit, *Cocc. hyp. F. tit. 7. §. 12.* Loquitur autem noster textus citatus, de casu vbi dominus Vasalli conditionem deteriorem facit per alienationem, quia ei inferior est longe, quem de ciuitate inuestire vult. Hinc dicit textus quod retineant sua feuda a priori domino. Secus est si pari feudum concedit *per I. F. Al. c. 138. §. 1.* Quod ad secundam obiectionem attinet, falsissime infertur ex textu citato, Vasallos in hoc casu feuda retinere & tamen aedificia vendere. Sed sensus genuinus sequens est: Quodsi Vasalli in vrbe morari diutius nollent, sed feuda sua domino renuncient, tunc teneatur dominus aedificia luere parato pretio, aut Vasallis permittere vt ea tollant. Quem sensum & versio latina & textus germanicus flagitat. Et hicce sensus etiam conuenit cum eo quod apertissimi iuris feudalis est circa meliorationes feudi. *Cocc. c. l. tit. 12. §. 4.* Hinc potius ex hoc textu probare possum aream loco feudi datam esse, & aedificia deinde superstruxisse Vasallum, quae deinde naturam acceperint meliorationum perpetuarum. Deflectit equidem a lectione I. Feud. Saxonici paulisper I. Feud. Alemannicum *c. 135.* Ast in dubio inter haec iura nulla statuenda est differentia, quia Ius hoc Alemannicum est nouum & ex priori maximam partem descriptum, vti eruditissimi Historicorum putant. Dissentit *Schilt. praef. ad Cod. I. F. Al §. 17.* Imo variantes lectiones, corruptae, & perplexae satis dubium ibi reddunt sensum.

(a) Sensum huius periodi, qui recte vult adsequi, euoluat *I. Feud. Al. c. 138.* vbi videbit, quod non disiunctim vera sint hae propositiones, sed coniunctim s. simul sumtae, & lectio forsan ita erit; Wenn ein Herr seinen Ungenossen die Burg entweder

weder gantz läst oder ihme nur damit belehnet, so sind. &c. sensus autem non est: Wenn ein Herr seine Burg gantz (etiam pari) leihet, oder läst sie sin ungenossen.

(b) Quanquam nihil etiam tunc absurdi exinde flueret, nam optime fundatum est in iure feudali, quo alius sit Dominus iurisdictionis, alius Dominus feudi, imo & alius dominus eminens.

§. VI.

Altera obiectio oritur ex eodem Iure feud. Saxonico *c. 73. p. 253.* vbi sequentia: Wird eine Burg mit Gewalt zerbrochen um Ungericht, da der Bürger unschuldig an ist, er soll seines Burg-Lehens nicht darum darben, sein Burg-Lehen sey auch dieweil sein recht Lehen, also lange bis daß die Burg wieder werde gebauet, mit Mauren und mit Blancken also ferne, daß man sie mit einen Thor beschützen möge. Eadem verba leguntur in A. vet. de benef. §. 10. & 11. Ex his obiici posset, quomodo ciues possent retinere feuda, si aedificia fuissent, diruta vrbe. Respondeo. Ex hocce textu minime fluit, aedificia omnia esse destructa, sed muri saltim atque aggeres solo exaequabantur neutiquam aedificia reliqua, quod nonsolum ex hocce textu, sed & *ex spec. Sax. c. 3. art. 68. iuncto art. 66.* adparet. Et, quidsi etiam aedificia sint diruta, manet tamen area feudalis. *vid. §. praec.*

§. VII.

Porro obstare videtur textus pag. ead. c. l. Ob eine Burg und Burg-Lehen nicht in eine Gewalt gehören, und nach des Herrn Tode andern sonderlichen Herren ledig werden, und das Burg-Lehen getheilet wird von der Burg, die Burger folgen ihren Burg-Lehen da es hingehöret, denn es ist denn ihr recht Lehen, seid sit der Burgsessung darab ledig sind. Imprimis cum in I. Feud. Alem. c. 146. p. 199. ed. Schilt. sequen-

146

quentia [illegible] Burg-Lehen oder zu der Burge, so muß er auf der Burg mit Rechte sitzen, oder er verleuret das Burg-Lehen. Hinc sequentes obiectiones fingere posset aliquis, 1) Quomodo alter Dominorum vrbem habere posset, ciues alter, quod omnino ex hoc textu sequeretur, si ciuium aedificia feuda sint vrbica 2) Expresse distinguit, dicat aliquis, Ius feudale Alemannicum in loco citato, inter feudum quod ad vrbem pertinet h. e. aedificia, & inter feudum quod eo non pertinet, h. e. immobilia extra vrbem sita. Ad primam obiectionem quod attinet, nihil absurdi exinde manat, vt alter sit dominus iurisdictionis, alter dominus feudi, imprimis cum textus dicat, quod feuda in posterum Vasalli teneant, tanquam recta, ideo nouus dominus sibi quaerat nouos defensores vrbis. Altera oppositio plane est conficta, & neutiquam in textu fundata, nam verba supra citata opponuntur verbis proxime praecedentibus; Das stet an Jme ob er uff der Burge sitzen wil oder nút. Hinc sensus sequens est: Antequam Vasallus dixerit se velle feudum suum tanquam vrbanum a nouo domino recipere, possit illud a priori domino vt feudum rectum petere, nam tunc optio ei relicta est; Ast si semel vt feudum vrbanum acceperit, tunc poenitentiae non sit locus, aut si poeniteat, cadat feudo. *adde A. vet. de benef.* §. 9. p. 165.

§. VIII.

Dixi in definitione quod praeter aream & aedificia etiam alia immobilia in feudum data sint, id quod probo ex textu *I. F. Saxonici c. 72. p. m. 245.* Vom Guthe das des Reiches ist, mag man wohl Burg-Lehen leihen, ob wohl die Burg hernach eigen würde. In fonte autem legitur alsi die Burg eigen, & in editione Augustana alleine sy de Burch

Burch eygen. Ceterum hicce textus nec in I. F. Alemannico, nec in Auctore Vet. de beneficiis, si recte memini, legitur, nec satis commode adplicari potest ad aedificia vrbana, nec accurata est versio Zobelii, vti ex collatione textuum patet. Porro sententiae meae robur aliquod conciliare possum ex *c. 73. p. 251. I. F. Sax.* Ob der Herr sein Bürger entsagt, sein Burg-Lehn soll sein recht Lehn seyn, ohn sein Hoff auf der Burg, und folget damit auf den Obersten Herrn, als hiervon gesprochen ist, und seine Gebäute soll man ihm gelden.

§. IX.

Stabilire etiam hanc meam opinionem videtur textus *I. F. Sax. c. 77. p. 263.* Vbi haecce: Ist es aber (das Gut) eines Herren eigen, oder gehöret es zu einem Gottes-Hauß, daraus es nicht kommen mag, und der mann damit nicht vorbaß folgen mag, das Gut soll der Mann behalten, ohn Dienst zu sein Leib ꝛc. Hic enim textus si non intelligitur de rebus aliis immobilibus, non aedificiis, in feudum datis, sensum concinnum non habet. Nec ad precariam satis apte adplicari potest. Ast secundum I. F. Alemannicum facilius conciliari potest eorum opinione, qui sola aedificia, fuisse vrbana beneficia, defendunt, ibi enim loquitur de plane alio casu: *vid. I. F. Al. c. 148. §. 3. & 4.*

§. X.

Adnotaui in definitione etiam finem huius feudi, qui est, vt ciuis perpetuo in vrbe maneat, h. e. quamdiu nomen vrbis meretur *per §. praec. 6.* eam defendat tempore necessitatis, dominoque suo adsistat circa feuda vrbana iudicium habenti. Nam in antiquis L. L. feudalibus constitutum est, vt curiae pares iudicent in caussis

 feu-

feudorum. Omnia comprobo ex *A. V. de Benef. §. 2. p. 263. Vrbanus non tenetur seruire domino, sed in vrbe debet morari & contra aduersitatem eius eam tueri, & vrbanas sententias inueniat dum dominus egeat.* Clarius loquitur *Ius F. Sax. c. 72. p. 244.* Von Burglehen ist der Mann nicht pflichtig seinen Herrn zu dienen, weder zu Hoff noch zu Heerfart, sondern allein auf der Burg soll er bleiben, und dieselbe helfen beschützen und bewahren, aufs beste er kan, wenn es vonnöthen ist; Er soll auch seinen Herrn rechtens verhelffen, zu Burglehn recht, mit Urtheil zu finden, aufs beste er kan. idem dicit etiam *I. F. Al. c. 139. §. 2. & 3.*

§. XI.

Visa & expensa definitione, ad origines horum feudorum peruenio. Quanquam expressis textibus determinare haud possum quo tempore exorta sint feuda haecce, coniecturis tamen indulgere licebit in hac incertitudine. Nam quem fugit oscitantia scriptorum germaniae antiquorum, qui scripta fabulis anilibus & commentis absurdis onerarunt, nihilque ornamenti illis conciliare rebus politicis & necessariis studuerunt. Et quomodo aliter euenire potuit, cum monachi moenibus cincti, imperiti, & superstitiosi in studium historicum incumberent. Hinc statuo Feuda vrbana ante ciues & vrbes non exstitisse; quando autem ciues & vrbes ortae sint, nouam discussionem meretur. Hoc vno eodemque tempore non euenisse nullus dubito. Sunt autem *ciues, homines, qui ob defectum praediorum ruralium agricultura vacarunt, & mercaturae aliisque artibus mechanicis, inter ciues hodienum vsitatis, operam consecrarunt, segregem vitam liquerunt, & in vnum locum se consociarunt.* Tempus ex quo isti homines exorti sunt, ad punctum determinari haud

haud potest, post introductam autem in Germania Christianam religionem id factum esse, regnante Clodouaeo Magno, adfirmare licet. Nam nescio quam superstitionem inculcauerat laicis clerus, vt seruos manumitterent, ne libertas christiana aliquid detrimenti capiat, ac si illa in libertate externa consisteret. Interim hicce error fascinauerat dominos, vt mox existeret populus libertorum. Hi duplicis generis erant, vnum rusticorum, alterum ciuium. Illi antea fuerant homines proprii, qui aliquam glebae partem tenebant, hi ex seruis prodibant, nihilque proprii habebant. Tac. de M. G. c. 25. Igitur variis artibus mechanicis vitae necessaria quaerebant, quibus artibus iam erant tincti. Lehm. chron. *Spir. L. 2. c. 19. & L. 4. c. 14. Thomas. Sel. Feud. de lib. Vet. de benef. vsu* §. 15. *a*)

(a) Sermo nobis est de germania magna, in Germania autem secunda ciues & ciuitates a Romanorum instituto olim iam florebant. Germanorum ciuium autem originem ex seruis ideo deriuo; 1) Quia antiquissimis temporibus tria saltim hominum genera, ante religionem christianam in germania dilatatam, cognita fuerant. Nimirum primum fuit NOBILIVM, secundum INGENVORVM, tertium LITORVM. Isti constituebant nobilitatem superiorem, den hohen Adel, illi inferiorem, den nieder Adel, hi erant serui & homines proprii *vid. Eccardi Leg. Sal. in not. p. 30. vid. Capit. Car. M. de part. Sax. Nithardus L. 4.* 2) quia serui operibus mechanicis soli dediti erant, quae nunc callent ciues; 3) Serui Germanorum nullam terrae partem propriam possidebant, nec vllam adquirere poterant, quippe militiae incapaces, nec ciues nostri regulariter agricultura se inquinant, aut rem domesticam tractant, tanquam mercaturae aliarumque artium impedimentum. Spelman, in Gloss. citatus a Schilt. *in I. P. T. 1. L. 1. tit. 6. §. 3.*

§. XII.

Circa vrbium exſtructionem iterum diſtinguenda eſt germania ſecunda a noſtra germania magna, in illa nec non ad Rheni confinia vrbes exſtruxerunt Imperatores Romanorum, aut horum exemplo alii huius tractus incolae excitati ſunt. In Germania autem magna, a Romanis non laceſſita, vrbes condidit Henricus Auceps. Hunnis enim in illa debacchantibus, oras & regiones deuaſtantibus, germanisque ſub iugo tributi ſudantibus, fortiſſimus Imperator, ad repellendos hoſtes, vrbes conficere coactus eſt, *Wittekind p. 639. ap. Meibom.* Feuda igitur vrbana natales debent bellis inteſtinis, ſiue ab hoſtibus exteris in viſceribus germaniae excitatis, ſiue ab ipſis ciuibus per diffidationum rabiem; quae omnino exitio germaniae fuiſſet, niſi ſpecialis DEI prouidentia regimen & maieſtatem germanorum, in Auſtriacam domum, ſeminarium prudentiſſimorum aeque ac gratioſiſſimorum Imperatorum, contuliſſet.

§. XIII.

Quod ad ſeruitia huius feudi attinet, ſunt iſta determinata, nec tenetur eiusmodi Vaſallus domino adſiſtere in bello, aut Domini pompam ſequi aulicam, ſed ſolum ea obſeruat, quae expoſita ſunt ſupra §. *11.* Hinc ſequitur, vt feuda iſta vrbana ſint conditionata, ideoque impropria. Nec potuit hiſce, a quibus excluditur, intereſſe, quippe Clypeo plebeio adſcriptus, quod Clypeum locum non inueniebat inter militiam aut aulam germanorum priſtinam. Nec ab vrbe ciues abeſſe poterant olim, ob perpetuum diffidationis metum, ne vrbs ob ciuium abſentiam indefenſa relicta maneat.

§. XIV.

Speciale quid etiam habebant feuda vrbana circa ſub

subinfeudationem, quae locum in illis non inueniebat, ob §. *1. A. Vet. de benef. C. 72. p. m. 239. I. F. Sax. &c.* Rationem addit Illustris Thomasius, quia feudum vrbanum vltimum teneat clypeum, quicunque autem feudum accipiat ab altero, gradu, h. e. clypeo, fit eo inferior per *Spec.-Sax. L. 3. art. 65. Spec. Suev. c. 5. I. F. Al. c. 96.* quia igitur Vasallus vrbanus iam vltimum Clypeum tenet, impossibile sit, vt inferiorem habeat. Addi & posset haec ratio, quod inhabilis fiat ad obeunda seruitia *Cocc. H. I. F. tit. 7. §. 8. Thomas. de vsu A. vet. de benef. §. 15.* Dicit tamen. *A. Vet. de benef. §. 1. In secundam manum non descendit vrbanum beneficium, nisi tantum si vrbanus alicui beneficium concedat. &c.* Igitur Auctor ille mox adfirmat, quod antea negauerat. Ast rectissime respondit Ill. Thomas. c. l. §. 45. ibi verba: *nisi tantum si vrbanus alicui beneficium concedat*, non intelligenda esse de subinfeudatione, sed de alia aliqua concessione, e. g. in vsumfructum, ego potius addo in emphyteusin vel censum, ob rationem secundam in h. §. propositam, & haecce patent ex I. F. Sax. & Alemannico. Ast quid si de facto alienauerit & in subfeudum concesserit beneficium suum vrbanum? tunc interueniente iussu Domini intra Sex septimanas reuocare tenetur, si autem est negligens amittit feudum. Sin autem moriatur antequam feudum repetat, ille, qui a defuncto accepit feudum & per praescriptionem adquisiuit, intra annum petit a Domino feudi inuestituram. *per Ius Feud. Sax. c. 72. p. 241. §.* Stirbt denn der Bürger ehe dis geschehen ist 2c. (a)

(a) Notabiliter etiam quoad hoc vltimum membrum differt *Ius Feud. Alem. c. 136. §. 2.* a Iure Sax. in §. citato, vbi videtur adserere consuetudinum feudalium compilator, quod ad prae-

scriptionem feudi vrbani requiratur spatium anni atque diei, id quod etiam adfirmat *Schilt. in Comm. ad h.l.* Interim si textus ita explicandus est, vti vult Schilterus, notabilis est eorum differentia feudi vrbani a reliquis feudis quoad praescriptionem.

§. XV.

In successionum materia a reliquo iure feudali non discrepat. *I. Feud. Sax. c. 72. p. 273.* quanquam differat a praetorio edicto de ventre in possessionem mittendo vti adparet ex *l.c. p.243.* nec non *I. Feud. Alem. c. 137. Spec. Sax. L. 1. art. 33.* Specialia autem multa occurrunt circa modos finiendi feudum. Duas tantum causas adfert *A. Vet de benef. §. 6. & 7.* ex quibus Dominus cum Vasallo ad feudi amissionem agere possit, nempe : *si vrbanus contra eum* (Dominum) *perfide egerit, aut vrbem in necessitate non protegerit*, addit tertiam causam *I F. Sax. c. 73. p. 249.* & *Ius F. Alem. c. 143. si castrensis contra castrensem agit, quod ipsum de feudo suo castrensi calumnietur* oder ob ein Bürger uff den andern claget, daß er Jnne unrecht tüge um sin Burglehen. His tribus sub casibus omnes reliqui continentur, qui deinde speciatim enarrantur, e. g. si in subfeudum dederat feudum suum vrbanum, & intra sex septimanas non reuocauerat, cum in hoc casu, secundum ius commune amiserat feudum suum, vt ei nullum reuocationis tempus concederetur. *I. S. F. c. 72. p. 249. §.* Leihet er aber sein Burglehn hinweg. Alius casus occurrit apud *A. Vet. de benef. §. 9. & in I. F. S. c. 73. p. 251.* si scil. Vasallus vrbem deserat, nec reditum intra sex septimanas paret, a decreto domini, tunc feudo exuitur cum in aliis feudis anni spatium concessum sit *vid. §. 18. seq.* Porro si in causa fractae ac demolitae vrbis sit, *arg. §. 10. A. Vet. de benef. & c. 73. p. 253. §.* wird eine Burg mit Gewalt zerbrochen :c. I. F. *Sax.*

Sax. adde Spec. Sax. L. 2. art. 72. ob diffidationes iniustas, quibus dominum premit, aut denegationem fidelitatis. *I. F. Al. c. 149. A. vet. de benef.* §. 15. *I. F. Sax. c. 77. p. 263.* §. Ob der Mann dem Herrn absaget ꝛc. alium casum lege in §. 8. *Aut. Vet. de benef.* Ceterum & dominus perdit dominium directum, si feuda Vasallorum imminuere vult. *c. 72. p. 241.* §. Der Herr mag auch seine Manne Lehen ꝛc. *I. F. Sax.* Item si iniustis diffidationibus Vasallum obruit. *A. Vet. de benef.* §. 15. & *I. F. Sax. c. 77. p. 263.* §. Entsaget auch der Herr den Mann ꝛc.

§. XVI.

Quoad iudicia obseruanda etiam quaedam sunt. Locus iudicii erat vrbs ipsa, vbi sub dio instituebatur ac finiebatur valuis apertis omnis processus, *vid. A. Vet. de benef.* § 5. Moris enim olim erat vt omnia iudicia peragerentur Ioue aperto *Lebm. Chron. Spir. L. 2. c. 30. in fin.* & *c. 31.* Imo & regni curiae, *Cocc. I. Publ. c. 3. sect. 6.* & *7.* §. *88. seq.* Et ante gliscentem religionem Christianam etiam templa locum iudicii praebebant, quod prohibuit deinde Carolus M. *Lebm. c. l.* Hinc & in I. F. Sax. prohibitum est ius in coemeteriis dicere. *c. 73. p. 249.* Binnen gebundenen Tagen und in allen Städten, ohn in Kirchhöfen mag der König sein Lehn-Recht wol halten. Personae iudicium constituentes sunt iudices & adsessores. Iudex est dominus directus, Adsessores sunt ciues feuda vrbana tenentes, alii Vasalli non admittuntur. *A. Vet. de benef.* §. 2. & 3. *I. F. Sax. c. 72. p. 245.* §. Er soll auch, seinen Herrn Rechtens verhelfen / zu Burg-Lehen-Recht, mit Urtheil zu finden, aufs beste er kan, & paulo post, es mag aber niemands gezeige seyn, noch Urtheil sprechen, er habe den Burglehen von dem Herrn ꝛc. Res in iudicium hocce deducendae sunt

lites

150

lites de feudo vrbano [illegible] quam de aliis feudis *conf.* §.15. *praec. A Vet. de benef.* §. 4. & *I. F. Sax. c.* 72. *p.* 247. Alſo auch vor Burglehen Gericht ſoll man auch keine andere Lehns-Sachen richten. Citatio debet fieri vel per ipſum dominum vel per eius nuntium oretenus. *vid. I. F. Sax. c.* 73. *p.* 251. Ob der Herr ſein Bürger Tagedinget um dieſer Schuld eine zu Burg-Recht, er ſelber, oder ſein Bothe ſoll ihn kündigen das Tageding ihm ſelber ꝛc. confer & Verſionem latinam quam ex Goldaſto exhibet Ludouici *c.* 39. §. 6. Teſtes ſunt ciues feudum vrbanum habentes. *A. V. de benef.* §. 3. excepto domino contra Vaſallum, & Vaſallo contra Dominum & cognato contra cognatum *I. F. Sax. c.* 72. *p.* 249. Es mag auch niemand wegern ꝛc. Diffidationes etiam licitae erant legitimo modo inſtitutae inter dominum & Vaſallum. *I. F. Sax. c.* 77. *p.* 293. & *A. Vet. de benef.* §. 16.

§. XVII.

His expenſis facili negotio ſoluere poſſumus, quid ſibi velint Feudorum compilatores phraſibus alias ſatis obſcuris. I. Semper in Iure *F. Sax.* diſtinguitur Feudum vrbanum a Feudo recto e. g. *p. m.* 243. ſondern ſie ſollen es behalten als vor ihr recht Lehen it. *p.* 253. recht Lehen und Burglehen mag ein Mann mit einer Belehnung empfahen, alſo daß er beyder Belehnung ſonderliche Gezeug habe *ſeq.* Hos textus vno eodemque modo explicare nefas eſt. Vltimus textus ita vult explicari, quod Vaſallus in vno inueſtiturae actu & feudum vrbanum, quod eſt (1) improprium, (2) plebeium, (3) carens iure feudali communi, (a) & feudum ſex prioribus clypeis innexum, quod eſt (1) feudum proprium ſ. rectum (2) aut ſaltim nobile (3) gaudens iure communi, poſſit accipere. Prior autem

textus

textus plane ab hoc ſenſu alienus eſt quod exinde patet, quia mox ex vrbano fieri feudum rectum, & ex recto vrbanum dicitur *p. m. 253.*, abſurdum autem eſſet ex feudo nobili fieri vrbanum & vice verſa, mutatis ſaltim locis, quibus haec feuda continentur; nec credibile eſt, vt Vaſallus plebeius, mutato ita feudo ſuo, in acie comparere potuiſſet, nobilitate deſtitutus. (b) Igitur textus hoſce ita explico, vt feudum rectum ideo dicatur, quia non amplius tam anguſtis conditionibus ſit circumſcriptum vt alias feuda vrbana, ſed vt alia ſeruitia praeſtare teneatur, a quibus plebeii non prohibentur, & vt iudicetur ſecundum ius feudale commune, quatenus ad eum adplicari poſſit. (c)

(a) Id quod patet ex *ſpeculo Sax. L. 1. art. 3.* Und als die Chriſtenheit in der ſiebenden Welt keine beſcheidene Zeit weiß, wie lange ſie ſtehen ſol, alſo weiß man auch nicht an den ſiebenden Schild, ob der Lehn oder Heerſchilts recht haben möge. Iisdem verbis & vtitur *Ius F. Alem. 1. c. 1. §. 2.* addit tamen ſequentia. Die Künige haut es alſo geſezt Wer(nút) mit dem Sübenden Herſchilte zu túnde habe der ſoll Lehn rechts darben. Ex quibus textibus ſequentia probantur

(1) Verſionem latinam ſpeculi Sax. plane alienam eſſe a ſenſu Auctoris, ita enim ibi legitur: *Sicut autem de fine ſeptimi ſeculi aetatis eccleſia eſt incerta: ſic dubium eſt, hic exiſtat nec ne.* Nam neutiquam dubitat ſpeculi Auctor an exiſtat Clypeum ſeptimum (abſurdum alias fuiſſet iura eius exponere in I. Feudali, quia non entis nulla ſunt praedicata) ſed dubitat ſaltim an vnquam iisdem iuribus frui poſſit, quo reliqua ſex priora clypea, quod optime obſeruat Schilter in verſione I. F. Alem. & in Commentario ad h. l. p. 40. ſeqq.

(2) Quod ſeptimum Clypeum quidem exiſtat aſt non vtatur iure communi ſed ſpeciali. Eſt autem mihi ius commune quo fruuntur clypea Sex priora, neutiquam autem Longobardicum, quod alias hoc nomine venit. Speciale voco, quod

expo-

exponit A. Vet. de beneficiis sub rubrica feudi vrbani, & I. S. F. a cap. 72.

(a) Quod si vocabulum : nüt, non sit irrepticium in iure feudali Alemannico, exinde probari posse, quod septimum clypeum plenarie referatur inter clypea. Is autem saltim iure feudali careat, qui nullo clypeo fruatur. Ast si irrepticium est, tamen ex inde adparet, quod clypeum septimum saltim iure feudali communi, quod vocamus, destitutum sit.

(b) Nisi eorum hypothesin sequi velis, adfirmantium feuda nobilia, si a summa quadam potestate conferuntur, plebeium nobilitare. Ast ab illis dissentio. Nam si factum alicui tribuo, probare teneor 1) quod potuerit id facere, 2) quod etiam voluerit. Qui autem adserunt, summa à Maiestate, si feuda nobilia dentur, nobilitatem conferri, id exinde probant, quia ius nobilitandi habeat. Hac adsertione nil nisi posse probarunt, velle autem est adhuc in dubio. Regerunt: eo ipso dum feudum nobile dat, voluit nobilitatem dare. Respondeo diuersa sunt, feudum nobile dare & nobilitatem concedere, eo ipso dum feudum nobile dat, voluit id dare, amplius nil sequitur, ast quod etiam nobilitatem dederit, non ex litteris inuestituratum de nobili feudo probandum; sed ex literis specialioribus, causas nobilitatis continentibus, Adel Briefen, firmandum; nobilitas enim est speciale Imperatoris beneficium. Et fingas aduersariorum hypothesin veram esse, tamen nondum scrupulus omnis est sublatus circa ea quae in §. tractamus, remanet enim adhuc illud absurditatis, quod feudum nobile & non nobile aestimetur ex loco vbi sit situm.

(c) Nam vrbe demolita absurdum esset Vasallum adstringere vt ibi maneat, aut eam defendat, contra plura feloniae genera potest committere &c. sententiam hancce & confirmant ea, quae exhibentur sequenti §.19.

§. XIIX.

II. Declarare possumus textum *I. F. Sax. c. 72. p. m. 241. §.* thut er es aber mit unrecht, so mögen die Manne ihr Lehen,

Lehen, die ihnen der Herr zu Schaden alſo aufgelaſſen hat, an den oberſten Herren ſinnen & vti loquitur *I. F. Al. c. 136.* §. 3. kein Herre mag ſin Mann Lehn genidern mit rechte. Textus hi loquuntur de caſu vbi dominus Vaſallorum feuda recta mutare vult in feuda vrbana, dicit ideo auctor dominum Vaſallos iniuria adficere, quia imminuere velit eorum feuda, Quaeritur igitur quae nam ſit iſta imminutio? Reſpondeo multiplex eſt, 1) quia feuda reliqua ſunt propria, in ſenſu nimirum vario, expoſito §. praec. feuda vrbana ſint impropria. 2) Feuda vrbana non poſſint dari in ſubfeudum. 3) Abſens amittat ea intra ſex ſeptimanas, reliqua autem intra ſpatium anni *I. F. Alem. c. 81. 82. ſeqq.* 4) Ciuis ſemper in vrbe latitare teneatur, 5) In cauſis ſaltim vrbanis eſſe teſtis poſſit. &c.

§. XIX.

Tandem & ııı. adparet quid ſequentia verba velint, quae in *I. F. Sax. c. 72. p. 324.* leguntur. Vor ieglichen andern Lehn-Gericht, mag iedermann wohl Urtheil ſprechen, und auch über den andern Gezeugen ſeyn, der da rechte Lehen hat, ſo er am Heerſchild vollkommen, Phraſis enim: ſo er am Heerſchild vollkommen, ſignificat, quod non ſufficiat vt poſſideat feudum rectum, ſed vt inſuper nobile ſit, requiratur. Feuda igitur vrbana nec non reliqua plebeia non eſſe perfecta, h. e. nobilia, textus nos edocet; Ratio: quia in plerisque a ſanctione Iuris Feudalis communis recedunt, anguſtioribusque terminis continentur, *vid. §. praec.*

§. XX.

Excuſſis, quae ad originem & naturam vrbani feudi pertinent, diſpiciendum eſt, cur iſta feuda defierint, adeo, vt plerisque in locis nec vola nec veſtigium ſuperſit.

ſit. Tres cauſas, in hoc ſtudio princeps, Thomaſius, allegat §. 44. *ad l. c. vet. de Benef. vſu, in ſcl. Feudalibus.* Nimirum 1) quaniam tempore compilationis iuris Saxonici dubitatum nonſolum fuit, an ſeptimus clypeus vtatur iure feudali, ſed & in iure Feudali Sax. aperte ſanctum eſt, quod clerici, mulieres, ruſtici & mercatores carere debeant iure feudali, i. e. quod nec feuda dare, nec accipere poſſint. 2) Quia antiquis temporibus in germania Maſculi etiam in allodiis ſoli ſuccedebant, & adeo ratione ſucceſſionis parum intererat, vtrum bonum aliquod pro feudali an allodiali habeatur. 3) Quia ſucceſſu temporis vtilitas ciuitatum & augmentum commerciorum poſtularunt, vt ciuibus liceret aedes ſuas pleno iure in alios transferre, quae etiam allodiorum qualitas eſt, qua a feudis ſecerni ſolent. Aſt pace viri illuſtris dictum ſit, haſce rationes non probabiles, imo plane falſas eſſe. Quod enim ad primam rationem attinet, non dubitatum eſt an vtatur iure feudi aliquo ſeptimus clypeus, ſed dubium eſt, inquit compilator, vtrum in poſterum eo iure gaudebit ac reliqui clypei ſex priores, nec ne. Abſin da enim fuiſſet dubitatio alias Auctoris Speculi Sax. & Iur. Feud. Aleman. ſi de omni iure dubitaſſent, & tamen aliquod deinde de feudis clypei ſeptimi expoſuiſſent. *vid. & §. 17. not. a.* Quod autem ad *I. F. Al. c. 1. §. 4. A. vet. de Benef. §. 4. &c.* attinet, vbi clerici, mulieres, Ruſtici, mercatores &c. a iure feudali arceantur, id ſaltim explicandum eſt de iure nobilium perfecto, vti explicat *Schilter in Com. I. F. Al. h. l.* nam ſi de omni iure intelligenda ſint haecce, ſuperuacanea fuiſſet diſpoſitio de feudis vrbanis, quae mercatores & ciues accipiunt. Accedit quod textus etiam commo-

dius

dius ita explicari possit. In feudis eiusmodi homines regulariter non succedunt; ea autem originarie adquirere posse, nullibi prohibitum. *vid.* §. *5. c. 1. I. F. Al.* §. *5. A. Vet. de benef. I. F. Sax. c. 2. &c.* adde & *Coccii Hyp. I. F. tit. 4.* §. *8.* Imo hodie omnis disputatio est inutilis, dum rustici & ciues feuda adquirant, hinc rationem Viri summi plane nil probare videmus. Non maioris ponderis membrum est alterum, vbi ex aequali in allodiis & feudis successione finem feudorum vrbanorum accersit. A vero enim 1) abest haecce thesis, magna omnino differentia inter feudi & allodii successione olim etiam cernebatur, in hoc equidem conueniunt, quod vtraque ad masculos solos transferatur, differunt autem: illa a dispositione vltimi defuncti non dependet, secus autem haec, illa successorem, haec heredem efficit, Ille non tenetur aes alienum soluere, hic autem ad hocce onus subeundum adigitur. 2) Diu iam receptum erat Ius Romanum & successio in allodiis Romana, antequam feuda vrbana probabiliter desierunt *vid.* §. *seq. membr. 1.* Tertia Thomasii ratio petita est a mercaturae vtilitate. Ast ego nullam vtilitatem video posteaquam fratres & sorores aequales in hereditate partes faciunt, secus ac olim, & heredes tenentur aes alienum soluere *&c.* plura vid. §. vlt.

§. XXI.

Quia igitur mox allatae rationes non adaequatae satis videntur, aliae probabiliores substituendae sunt. Dixi in §. *12.* feudorum vrbanorum originem petendam esse ab intestinis bellis & diffidationibus olim consuetis, hinc probabile est, quod 1) posteaquam haecce bella cessarunt, etiam feuda eam in causam data, sensim sensimque deinde exoleuerint. Bella autem ista desierunt

D 3 post

153

post publicatam, [illegible] pacem publicam. Accedebat 2) vius & receptio Iuris Feudalis Longobardici in Germania, cuius amore adeo ducebantur nostri, vt iura patria obliuioni traderent, & peregrina, vnice amplecterentur, ista autem iura feuda vrbana ignorabant. Hinc 3) nata est magna apud Magistratus ignorantia, vt ne nomen vrbani feudi illis cognitum esset, quia consuetudines germaniae feudales nec legerant, nec viderant. Et tantem 4) Magistratus ciuicus collingebatur ex hominibus rudibus nullaque eruditione tinctis, hi saltim quod aequum illis videbatur arripiebant, nec patria, nec peregrina iura cognita habebant; olim equidem ante receptum Ius Romanum & Longobardicum, etiam magistratum gerere poterant, qui nunquam in studia incubuerant, quia quilibet ex plebe patria iura non scripta tenebat. Ast hodie dum alia rerum facies, omnino ciuitas vitio non caret, si imperiti Iurium sartores, sutores, vini adusti caupones & alii eiusdem surfuris homines supremos magistratus fasces obtinent.

§. XXII.

Ast quid detrimenti cepimus, obiiciet aliquis, feudis vrbanis sublatis, re, quae parum vtilitatis adfert, facile carere possumus? Lustrabimus igitur quid detrimenti inde acceperit 1) Dominus directus & territorialis. 2) Ciues ipsi. Quanquam hodie diffidationes non metuendae, alia tamen bella neutiquam euitari semper possunt defensiua. Tenentur equidem ciues vt subditi, ad defensionem vrbis, curatius tamen 1) formari possent in artibus bellicis tanquam Vasalli, quia neutiquam istas subterfugere possint, aut praefectis militiae sese opponere pertinaciter, vti hodie fieri adsolet, ob metum feloniae.

loniae. 2) Locupletiores haberet ciues, si feuda adhuc possiderent, quippe a quorum successione remouentur feminae. Nec tam negligenter res suas tractarent aut oppignorationibus, heluationibus, venditionibus &c. bona dilapidarent, vt ad incitas redigerentur, ob feloniae metum 3) Domino aperiantur feuda vel per mortem vel per feloniam 4) Dominus semper de bonis, moratis & diligentibus ciuibus prospicere sibi posset in noua inuestitura, reliquos vt inutilia pondera excludere. 5) Pacis tempore ab illis exigeret adoham, missis tamen tributis &c. Ex hisce facile colliguntur commoda ciuium 1) semper haberent vnde suam sustentationem peterent, quia deuoluta ad illos hereditate, sorores & creditores excluderent, qui saepenumero spem hereditatis interuertunt. 2) G[illegible]a abstinere cogerentur, quia Vasallis sine consensu D[illegible]ini non satis tute pecunia creditur, hinc cessarent o[illegible]gnorationes & venditiones inconsideratae. 3) Citius ad aliorum hereditates peruenirent, quia cognati & feminae excluduntur, & cetera.

F I N I S.

VIRO

VIRO IVVENI
NOBILISSIMO ET DOCTISSIMO
LVDOVICO FRIDERICO
COBERO,
ALTENBVRG.
S. D.
PRAESES,

QVanquam in TVA causa suspectum videri posset testimonium meum, Vir Nobilissime, illud tamen subterfugere nolui, quia eruditionis TVAE specimina, aliquoties edita, omnem suspicionis notam abstergunt. Optimo enim iudicio studio TVA exorsus es, ne antecedentium gregem sequaris, aut optima rearis ea, quae magno adsensu recepta sunt, sed vt ad rationem, non similitudinem viuas. Hinc quae vulgus probat, TV nescis quae TV scis, vulgus non probat. Vera me dicere, testatur & haec dissertatio, & specimen abhinc semestre editum. Laudandus probandusque es, quem a scribendi recitandique studio vel labor, vel maleuolorum inuidia non retardat. [illegible] prima vitae tempora ita collocas, vt media, si DEVS TIBI patronos concedet, patriae impertire possis. Felicem me iudico, TE commilitonem nactum esse. [illegible] nec me consilii, nec TE poeniteat obsequii. Macte virtutis quem ingressus es tramitem ambulare p[illegible]ge. Vale mihique faue. Dab. e Mus. Ienae d. XXVII. Iul. ↀ Iↀcc xxvi.

(o)